

Glasbena umetnost

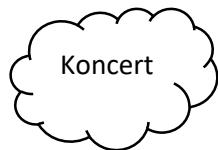
Pozdravljeni učenci. Ker se kar nekaj časa ne bomo videli, vam pošiljam nekaj vaj in nalog, da boste samostojno utrdili in poglobili svoje znanje. Naloge lahko rešite na listu, ali pa jih prepišete v zvezek. Veliko uspeha pri reševanju.

1. Glasbene oblike poveži z njihovimi definicijami.

Je večstavčna glasbena oblika, za solo klavir ali katero koli glasbilo ob spremljavi klavirja.

Je večstavčna glasbena oblika, ki jo izvajata solist in orkester. Pri tem sta enakovredna in se pogovarjata.

Je večstavčna glasbena oblika, ki jo izvaja simfonični orkester.

2. PROGRAMSKA IN ABSOLUTNA GLASBA: S pomočjo učbenika str. 58, 59 izpelji, kaj sta programska in absolutna glasba (Če je učbenik ostal v šolski omarici, si pomagaj s prilogom.).

*Programska glasba je _____.

Iz kje skladatelj črpa navdih za programsko glasbo? _____

*Absolutna glasba je _____.

Naštej nekaj primerov naslovov absolutne glasbe: _____

3. Skladatelj Antonio Vivaldi je napisal programsko glasbo z naslovom *Štirje letni časi*. Uporabi youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=GRxofEmo3HA>) in skladbo poslušaj. Ker je zelo dolga lahko poslušaš samo odlomke posameznih stavkov (*Pomlad, Poletje, Jesen, Zima*).

Izberi si enega izmed stavkov Vivaldijevih Štirih letnih časov (*Pomlad, Poletje, Jesen, ali Zimo*) in ga natančneje poslušaj. Izpolni:

- Izbral sem si stavek z naslovom: _____
- Kakšna je zasedba? _____
- Uporabi domišljijo in napiši kaj misliš, da skladatelj orisuje s svojo glasbo; izhajaj iz naslova (ni napačnih odgovorov ☺).

4. Zadnja pesem, ki smo se jo naučili je ljudska: *Jaz pa pojdem na Gorenjsko*.

Naštej lastnosti ljudske pesmi: _____

Zapoj pesem. Pomagaj si z besedilom.

Jaz pa pojdem na Gorenjsko,
jaz pa pojdem na Gorenjsko,
jaz pa pojdem na Gorenjsko,
gor na gornje Štajersko.

Nihče drug ne pojde z mano,
nihče drug ne pojde z mano,
nihče drug ne pojde z mano
kakor drobna ptičica.

S krempeljčki bo pot kazala,
s krempeljčki bo pot kazala,
s krempeljčki bo pot kazala,
s perjem senco delala.

S kljunčkom mi bo prepevala,
s kljunčkom mi bo prepevala,
s kljunčkom mi bo prepevala,
kratek čas mi delala.

Ti pa boš doma ostala,
ti pa boš doma ostala,
ti pa boš doma ostala,
suhe žemlje ribala.

V prazne pravokotnike ob besedilu nariši slike, ki te spominjajo na posamezno kitico. Slike ti bodo v pomoč, da si boš besedilo hitreje zapomnil na pamet.

Programska in absolutna glasba

Programska glasba je tista glasba, ki jo skladatelj ustvari na temelju določen zunajglasbenega programa. Spodbude in motive dobiva iz vsakdanjega življenja svoje notranjosti, likovne umetnine (npr. Slike z razstave skladatelja Modesta Musorgskega), literarnega dela (npr. *Don Kihot* skladatelja Richarda Straussa po romanu Miguela de Cervantesa), narave (npr. *Pastoralna simfonija* Ludwiga van Beethovna) in podobno.

V njih pogosto glasbeno slika različne prizore, podobe, človeške značaje in razpoloženja.

Ena najpogosteje izvajanih programskih skladb je **Vltava** češkega skladatelja **Bedřicha Smetane**. S tonskim slikanjem Smetana v njej prikaže tok reke Vltave od njenih dveh izvirov do izliva. Skladatelj je o svojem delu povedal:

«Skladba opisuje tok reke Vltave od njenih dveh izvirov, imenovanih Mrázovka in Topla Vltava, do njenega zlitja v eno reko, poti skozi gozdove in čez travnike, skozi pokrajine, kjer potekajo kmečke svatbe, ples gozdnih in vodnih vil v mesečini. V daljavi na skalah se vidijo obrisi mogočnih gradov, utrdb in ruševin. Reka se oblikuje v brzice Sv. Ivana ter razdiri v široko strugo in teče proti Pragi mimo Višegrada ter veličastno izgine v meglem vodnih dolin. V daljavi, kjer se izlije v reko Elbo.»

V nasprotju s programsko glasbo je **absolutna glasba** tista, pri kateri skladatelj ne misli na drugega kot na čisto glasbeno vsebino, zato tudi naslovi skladb ne narekujejo zunajglasbenih predstav izvajalcem oziroma poslušalcem. Nanašajo se na hitrost izvajanja (npr. *Allegro*, *Vivace*) ali na glasbeno obliko (npr. *Rondo*, *Tema z variacijami*, *Sonata*, *Konekt*, *Simfonija*, *Godalni kvartet* itd.).